

Sammanfattning efter diskussioner på workshopen den 24 november

1. Det kan hända att SBUF har fokuserat för mycket just på klimatfrågan inom hållbarhetsområdet.
2. Andra prioriterade områden kan vara:
  - a. Titta på nationella miljömålen
  - b. Resursanvändning
  - c. Målkonflikter, t ex utveckling av klimatsmart betong med aska, men kolverken ska läggas ner och det blir ingen tillgång till aska
  - d. Forskning om nya material
  - e. Framtidsspåning, t ex cirkulär ekonomi, digitalisering, 3D-skrivare: skriva ut en bro, etc
  - f. Sociala delen av hållbarhet
  - g. Fortsatt arbete med minskning av klimatpåverkan
  - h. Ekonomisk hållbarhet
  - i. Integrerad bedömning, t ex LCA och LCC
  - j. Klimatanpassning, växter som renar vatten eller ta upp vatten
  - k. Tillgänglighet
3. Mer samarbete, t ex
  - a. Samarbete med universitet
  - b. Lära sig från andra branschen om design för återvinning, arbete med leverantörer, gemensam utveckling av produkter och affärsmodeller med kunder, jobba med processer
  - c. Samverkan mellan olika aktörer, risker i leverantörskedjan
  - d. Samarbete med andra program, t ex SBE, Green Roads, Infra Sweden etc
  - e. Hämta internationell erfarenhet: USA, Kina, EU etc, men gör alltid bedömning av olika internationella verktyg beroende av landets förutsättningar
  - f. Starta internationellt nätverk
4. Mer fokus på implementering
  - a. Sträva efter att harmonisera intern utveckling hos entreprenörer och materialleverantörer och krav, som ställs av beställare
  - b. Se helheten, ej suboptimera, se affärer och miljö
  - c. Flera projekt om funktionsupphandling, inkludera drift- och underhållsfrågor i upphandlingar
  - d. Spåna positiva exempel, t ex Plusenergi tunnel i Norge

Input från Otto During, CBI:

Några intressanta reflektioner är:

- 1) EPD verkar i många fall svara upp på det ni eftersöker.
- 2) Det finns en djup motsättning i problemformuleringen. Därför att Hållbarhet handlar om en långsiktig modell
Affärsmässighet är dock per definition kortsiktig om det handlar om att ge aktieägare vinstutdelning.
En sund affärsmässig modell bör avspeglade ett marknadsbehov.
- 3) En tänkbar lösning på problemet är att utnyttja den affärsmässiga kortsiktigheten till miljöns fördel.

Om företag värdesätter nuet högst medan samhället institutioner värdesätter långsiktighet högt så kan projekts nytta maximeras om det delas

i en kortsiktig affärsmässig fas och en långsiktig samhällsfas. Om en affärsmässig fas kräver en återbetalning av investerat kapital på

10 år. Kan de första 10 årens hyresintäcker för ett hus tillfalla ett privat investeringsbolag medan ett långsiktigt ägande övergår i kommunal eller statlig regi.

Det betyder att investmentbolaget tillgodoser sitt kortsiktiga behov av kapital. Och samhället tillgodoser sitt långsiktiga behov av bostäder vilket kan uppnås om de delar på investeringskostnaderna. Den miljömässiga vinsten är att tona ner de kortsiktiga vinstkraven vid projekteringen till förmån för

samhällets långsiktiga ägande av huset.

Egentligen handlar det om att de båda investerarnas olika preferenser om tid gör att de använder olika kalkylränta i investeringskalkylen.

Genom att det privata företaget kan använda en kalkylränta på 5% och samhällets institutioner skulle kunna använda en kalkylränta på 1% gör det

att bägge aktörerna kan räkna hem en större vinst och mindre risker genom att samarbeta än om de agerade var för sig.